

for den Ordning, som fandt Sted i Foraaret, at det ikke tillades disse provinsielle Fællesudvalg selv at fordele disse 54,000 Kr. lige saa godt som de andre Husmandsbevillinger. Den højtærede Landbrugsminister, ligesom det ærede Medlem for Æbeltoft (N. Neergaard), betonedede overfor mig, at den Ordning, som nu var truffen, stiller Husmandsforeningerne og Landboforeningerne fuldstændig lige. Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at under Forhandlingerne i Foraaret angaaende Husmandsbevillingerne vedtoges det at stille Husmandsforeningerne og Landboforeningerne lige, og det vedtoges at yde dem lige Ret der . . . osv. Det er Udtalelser, som hvile paa et fuldstændigt Skævsyn. Det, man gør, er at give Landboforeningerne og Husmandsforeningerne lige Ret til at administrere Husmandsbevillingerne, medens man lader Landboforeningerne ganske alene administrere alle Landboforeningsbevillinger. Men er det lige Ret? Nej, ville de Herrer give lige Ret over det hele, saa komme De virkelig til at give Husmændene Indflydelse ogsaa paa Uddelingen af alle Landbrugsbevillingerne, saaledes at de staa og raade i lige Grad over det hele. Men hvis man tager en Del, Husmandsbevillingerne, ud og siger, at nu skulle Landboforeningerne have lige saa megen Indflydelse paa disse Husmandsbevillinger som Husmandsforeningerne, og saa siger, at det er lige Ret, saa er det saamænd en smuk Retfærdighed at etablere. (Afbrydelse). Ja, det finde nogle af de Herrer maaske nok; men det beror paa, at De have et Syn paa hele Husmandsklassen, som en Dag vil vise sig at være et Fejlsyn. De have en Tro paa, at man kan byde Husmandsklassen langt mere, end man i Virkeligheden kan. De ville komme til at se, at der vil rejse sig en Selvstændighedsfølelse mellem Husmændene, som vil blive langt stærkere, end de Herrer drømme om, og denne Selvstændighedsfølelse giver sig ogsaa Udslag deri, at Husmændene selvfølgelig ville have politisk Oplysning.

Jeg gad vidst, hvad den højtærede Landbrugsminister egentlig mente med de forblommede Trusler, som Ministeren understøttede mod det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klaußen) og mig. Hvis vi vove at blive ved med at tale ved Møder, hvor Husmændene indbyde os, skal der ske noget ganske forskrækkeligt. Jeg ved nu ikke, om det er det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds og mig, eller om det er Husmændene, der skulle blive bange. Men

jeg tror, den højtærede Landbrugsminister vil opleve det, at ingen af Parterne bliver forskrækket. Der er saa vist heller ikke noget at blive forskrækket for. Der er ikke sket noget som helst, som ikke er rigtigt, og netop som det skal være. De Bevillinger, som Husmandsforeningerne faa, faa de i Egenskab af landøkonomiske Foreninger, og de maa selvfølgelig bruge dem til deres Foreningers landøkonomiske Formaal, og andet end landøkonomiske Formaal have disse Foreninger overhovedet ikke direkte. Men selve den Kendsgerning, at disse Foreninger dannes, at Husmændene organiserer sig, tyder jo paa, at Husmændene vaagne til mere bevidst Iagttagelse af og Deltagelse i vort offentlige Liv. Men samtidig dermed kræve de saa ogsaa Oplysning, og det er da rimeligt, at Husmændene ogsaa undertiden indbyde Folk af forskellige politiske Partier til at forklare de politiske Forhold for sig. Og det gøre de, ganske bortset fra de Statsbevillinger, de faa at administrere over. Ja, hvis de endda havde givet det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds og mig nogle af de Penge, de faa af Staten, til Vederlag for, at vi rejse ud og holde Foredrag for dem, var det en anden Sag; saa var der sket noget, som var utilbørligt. Men det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds og jeg tale hyppigt og gerne, naar Husmændene indbyde os; men vi oppebære ikke noget Vederlag derfor. Det er en Virksomhed, hvorved vi gratis og med god Villie komme Husmændenes Trang til politisk Oplysning i Møde. Lige saa vel som denne Trang hos Husmændene er berettiget, lige saa berettiget er det ogsaa, at de søge at tilfredsstille den, og at vi imødekomme deres Ønske om politisk Oplysning. Der sker ikke noget særligt partipolitisk derved, medmindre da de Herrer med nogen Ret gaa ud fra, at naar man overhovedet taler Politik til Husmændene, sker der det partipolitiske, at Husmændene slutte sig til det radikale Venstre. Men ellers havde jo baade Husmandsforeningerne, som holdt Møde ved Ringsted i Kærehave Skov, og Husmandsforeningerne, som holdt Møde i Kolding, ogsaa indbudt Mænd af Regeringspartiet til at tale. De ønskede netop at faa Sagerne belyste fra forskellige Sider; men de Herrer af Regeringspartiet brillerede ved deres Udeblivelse. Jeg tror ganske vist, det var til stor Skade og Tab for dem. Det bliver jo nu deres egen Sag; men derfor at vende Harmen mod Husmændene og os andre,